

BRAILLEOVO PISMO

Od vremena drevnih civilizacija nailazimo na različite pokušaje stvaranja pisma za slijepe. No, tek otvaranjem prvih institucija za slijepe stvorit će se podloga za sustavni razvoj njihova pisma pa potkraj 18. i početkom 19. stoljeća nastaje nekoliko pisama u zavodima gdje su se slijepi školovali. Od svih pokušaja slijepi su jedino Brailleovo pismo prihvatili kao svoje i danas se ono koristi u cijelom svijetu. Brailleovo pismo ili brajica omogućilo je slijepima ravnopravnost, školovanje, uvažavanje i afirmaciju u društvu, oblik i sustav za svakodnevnu komunikaciju, ulazak u svijet znanosti, umjetnosti, izražavanje vlastitih kreativnih moći. Brailleovo pismo je pismo namijenjeno slabovidnim ili slijepim osobama, koje je 1821. godine osmislio Louis Braille. Svako slovo Braillovog pisma sastoji se iz šest točaka organiziranih u dva stupca po tri točke (koje su ispupčene), svakom slovu abecede odgovara određena kombinacija tih reljefnih točaka. Izraz BRAJICA prvi je upotrijebio slijepi Hrvat Mirko Vidulić, prof. iz Zagreba (rodnom iz Žmana na Dugom otoku). Pridjev od Braille = Brailleev ili Brajev (pisano početnim velikim B) može se rabiti kad se radi o pismu, ali ne i o papiru ili pisačem stroju koje koriste slijepi itd., budući da papir i pisači stroj nije stvorio Louis Braille. Kao pridjev više se koristi BRAJEV nego BRAJIČNI što je u redu.

Zna se da se znakovi brajice tvore pomoću šest točkica čijom se kombinacijom mogu dobiti 63 pisana i jedan nepisani znak = razmak. Znak koji se sastoji od svih šest točkica zove se šestočka (šest-točka), a ne šestotočka (šesto-točka. "Šestotočka" bi bio znak od šesto točkica, a takav znak – koliko je poznato – još ne postoji.

Po analogiji sa "šesterokut" vjerojatno bi u duhu hrvatskog jezika bilo ispravnije šestočku nazivati "šesterotočka". Međutim, takav izraz u hrvatskom – barem za sada – ne postoji.

Za većinu jezika postoje dvije vrste brajice:

1. Puno pismo i
2. Standardna brajica (standardno pismo).

Riječ-dvije o spomenutim vrstama brajice

1. Puno pismo

U ovoj se brajici ne koriste nikakve kratice. Za svaki znak (slovo) crnog tiska upotrebljava se samo jedan brajev znak. U hrvatskom se, primjerice glasovi "dž", "lj" i "nj" u latinici za hrvatsko pismo (gajica) pišu s dva znaka. Isto se tako u njemačkom jeziku svi glasovi pišu isto kao i na crnom tisku, a to znači da se glas "š", primjerice, piše s tri znaka = s-c-h. Isto vrijedi i za dvoglase (diftonge).

2. Standardna brajica

U ovoj se brajici koristi manji broj kratica (u hrvatskom četiri, pa pišemo:

točkice 12456 = dž,
točkice 1256 = lj,
točkice 1246 = nj i
točkice 23456 = st,
a u njemačkom osam:
točkice 1456 = ch,
točkice 156 = s-c-h,
točkice 23456 = st,
točkice 16 = au,
točkice 34 = äu,
točkice 146 = ei,
točkice 126 = eu te
točkice 346 = ie.

INFORMATIVNI LETAK

UDRUGA SLIJEPIH USKA, KRALJA TOMISLAVA 9, 47 000 KARLOVAC

Kontakt telefon:047412616, kontakt mobitel:0916000616, e-mail:udrugauska@gmail.com, web stranica udruge: www.uska.hr

U nastavku donosimo Brailleovo pismo s hrvatskim dijakritičkim znakovima abecede.

a (1)	b (12)	c (14)	č (16)	ć (146)	d (145)				
dž (12456)	đ (1456)	e (15)	f (124)	g (1245)	h (125)				
i (24)	j (245)	k (13)	l (123)	lj (126)	m (134)				
n (1345)	nj (1246)	o (135)	p (1234)	r (1235)	s (234)				
š (156)	t (2345)	u (136)	v (1236)	z (1356)	ž (2346)				
Interpunkcija									
točka (3)	predznak za veliko slovo (46)	predznak za broj (3456)							
Brojevi									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

INFORMATIVNI LETAK

UDRUGA SLIJEPIH USKA, KRALJA TOMISLAVA 9, 47 000 KARLOVAC

Kontakt telefon:047412616, kontakt mobitel:0916000616, e-mail:udrugauska@gmail.com, web stranica udruge: www.uska.hr